

Dödligheten bland grupplivförsäkrade personer i Förenade Liv

Av försäkringsdirektör *Lars Edshammar*, Stockholm

Förenade Liv är ett specialbolag för grupplivförsäkring för flertalet svenska livförsäkringsbolag. För erhållande av grupplivförsäkring ford-
ras full arbetsförmåga vid försäkringens ingåen-
de. Detta innebär att huvuddelen av försäkrings-
tagarna är under 65 år och att de även om de
lidit av någon sjukdom haft full arbetsförmåga.
För medförsäkrade hustrur till de försäkrade
männen gäller samma regler som för dessa be-
träffande kravet på full arbetsförmåga. I stati-
stiken förs emellertid hustrun till samma ålder
som sin man, vilket naturligtvis kan medföra en
del inadvartenser. Dessa torde dock knappast va-
ra stora då ålderskillnaden i allmänhet i dessa
material är liten.

Vid 1963 års utgång uppgick antalet försäk-
ringar i Förenade Liv till 813.000 omfattande
olika kategorier av försäkrade, varav flertalet ut-
göres av tjänstemän i privat tjänst, stats- och
kommunalanställda samt fria företagare i olika
branscher. Försäkringsbeståndet översteg vid
samma tidpunkt 15 miljarder kronor, varav hu-
vuddelen, c:a 11 miljarder, är frivillig grupp-
livförsäkring och återstoden tjänstegrupplivförsä-
kring, d v s den grupplivförsäkring av obliga-
torisk karaktär, som avtalats mellan arbetsmark-
nadens parter att gälla från 1/1 1961.

Under 1963 uppgick antalet inträffade döds-
fall till 2.655, varav 2.016 män och 639 kvin-
nor (till största delen medförsäkrade hustrur).
Under det att 51,5 % av samtliga dödsfall bland
männen orsakats av hjärt- och kärlsjukdomar
och 21,8 % av cancer var för kvinnorna förhål-
landet mellan dessa dödsorsaker det omvända el-
ler 29,1 % i hjärt- och kärlsjukdomar och 43,6
% i cancer. Betr. dödsorsakerna i övrigt kan an-
föras att under 1963 uppgick antalet dödsfall i
urinvägssjukdomar till 40 % mer bland kvin-
norna än bland männen. Olycksfallen uppgick
för kvinnorna däremot till endast hälften av

männens procentuella andel och antalet kvinnli-
ga självmord understeg väsentligt männens. Den
genomsnittliga dödligheten utgjorde för männen
4,6 st per 1.000 försäkrade, men för kvinnorna
endast 2 st per 1.000 försäkrade.

Som bekant har grupplivförsäkringen i Sveri-
ge haft en explosivartad utveckling. För Förenade
Livs del har försäkringsbeståndet nära nog
fyrdubblats under de sista fyra åren och inom
den frivilliga försäkringen har under samma tid
antalet försäkringar ökat från 330.000 till
700.000 (varav 200.000 medförsäkrade hustrur).
Under dessa fyra år har dödlighetsunder-
sökningar avseende den frivilliga grupplivförsäk-
ringen utförts med hänsyn till yrke, kön och ål-
der. En särskild undersökning har gjorts
betr. Förenade Livs hålkortsbestånd omfattande
237.420 s. k. förstförsäkrade, d v s samtliga
försäkrade utom medförsäkrade hustrur, varav
87 % är män och 13 % är kvinnor, samt
120.653 medförsäkrade hustrur. Detta bestånd
motsvarar den del av rörelsen där varje försäk-
rad är registrerad på hålkort.

Dödligheten inom olika åldersgrupper fram-
går av *fig. 1*, som ger en jämförelse mellan det
verkliga antalet dödsfall, det i enlighet med pre-
miegrundernas antaganden beräknade antalet
dödsfall samt det enligt dödlighetserfarenheterna
för hela befolkningen under 1960 beräknade an-
talet.

Antalet inträffade dödsfall för ifrågavarande
bestånd överstiger som synes det beräknade an-
talet för samtliga åldersgrupper över 46 år. För-
hållandet är detsamma för åldersgrupperna yng-
re än 30 år beroende på ökad olycksfallsfrekvens,
varav trafikolycksfallen torde utgöra en väsent-
lig del. Av *fig. 1* framgår vidare att antalet in-
träffade dödsfall bland de försäkrade i Förenade
Liv väsentligt understiger den allmänna befolk-
ningsdödligheten (1960 års värden). Skillnaden

Totalt antal förstförsäkrade: 237.420
 Beräknat antal dödsfall: 1.018
 Verkligt antal dödsfall: 1.092

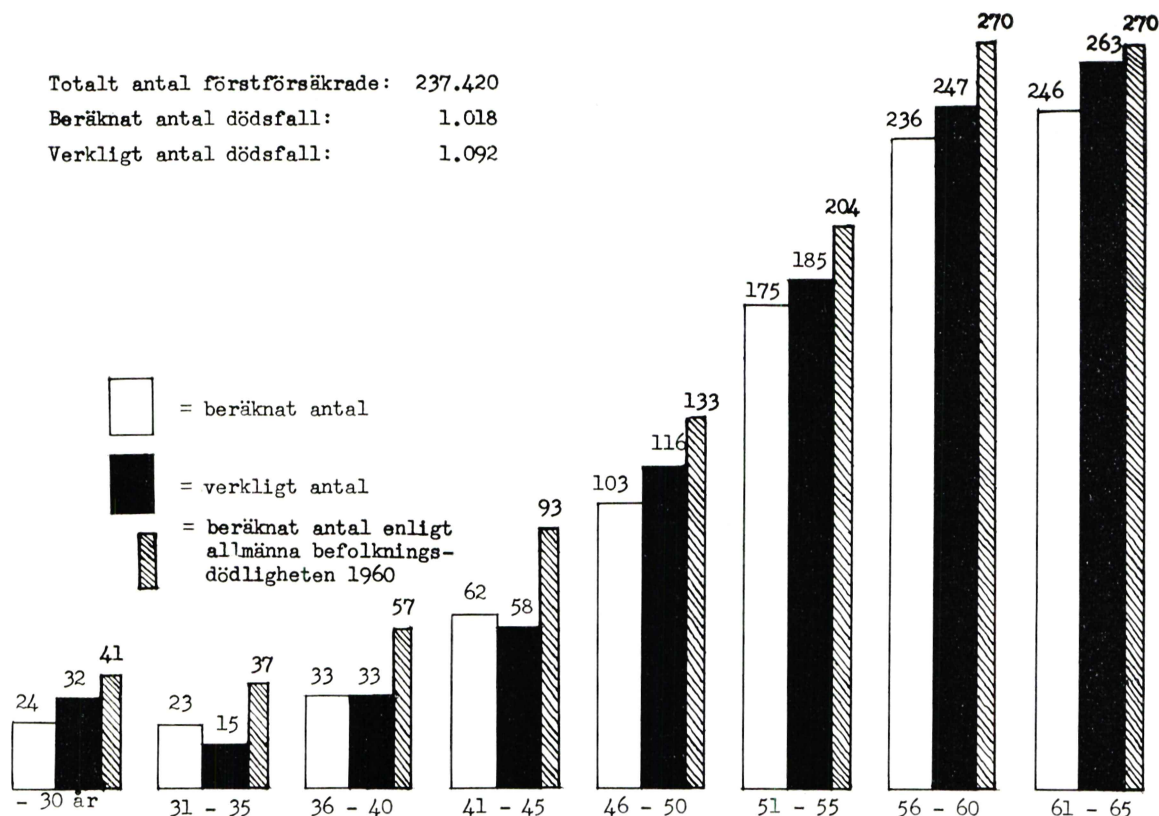


Fig. 1. Beräknat och verkligt antal dödsfall, förstförsäkrade. Förenade Livs hálkortsbestånd 1963.

kan förklaras av att som ovan sagts visst riskurval förekommer vid inträde i grupplivförsäkringen genom att man fordrar att vederbörande skall vara fullt arbetsför.

Fig. 2 visar motsvarande siffror för medförsäkrade hustrur.

Som synes föreligger betr. hustrurna stor marginal mellan det beräknade antalet dödsfall och det inträffade antalet. Detta är fallet trots att dödlighetsantagandet för hustruförsäkringen är 30 % lägre än för männen, om man utgår från att hustruns ålder är densamma som mannens eller c:a 15 % lägre än för männen, om man räknar med att hustrurna i genomsnitt är 1½ år yngre än männen. Enligt fig. 2 har man räknat med samma ålder för hustrurna som för

männen. En undersökning visar emellertid att de avlidna hustrurna i genomsnitt är 1½ år yngre än deras män; detta påverkar dock ej en jämförelse av dödligheten mellan förstförsäkrade resp. medförsäkrade hustrur.

En närmare undersökning har gjorts betr. dels hálkortsbeståndet, dels olika yrkeskategorier. Hálkortsbeståndet samt jordbrukarna omfattar ett stort antal försäkrade, varför föreliggande dödlighetsundersökning för dessa grupper endast omfattar 1963. Yrkeskategorier som förutom jordbrukare gjorts till föremål för undersökningen är tjänstemän vid storindustrier, läkare, präster, (innefattande även frikyrkopräster) samt fiskare. Då antalet försäkrade inom dessa grupper ej är tillräckligt stort för en representativ undersökning har denna utsträcks att om-

Totalt antal medförsäkrade hustrur: 120.650

Beräknat antal dödsfall: 372

Verkligt antal dödsfall: 247

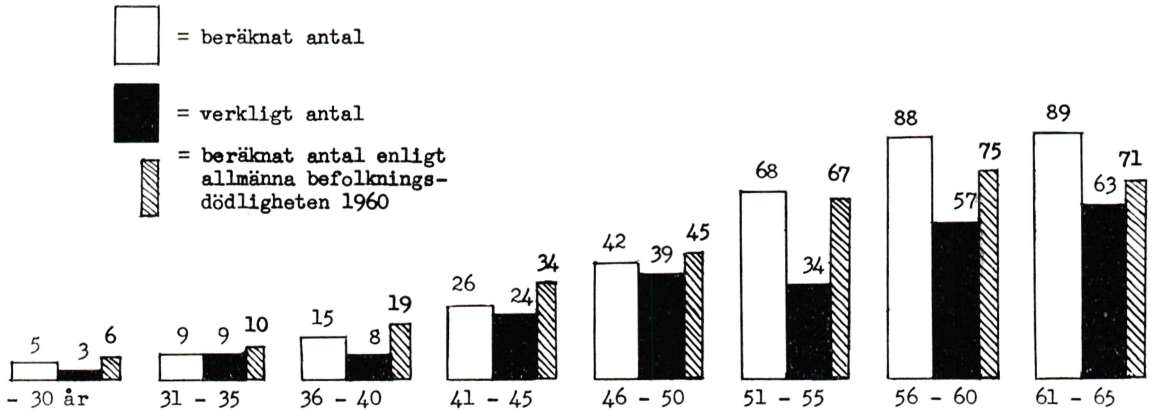


Fig. 2. Beräknat och verkligt antal dödsfall, medförsäkrade hustrur. Förenade Livs hálkortsbestånd 1963.

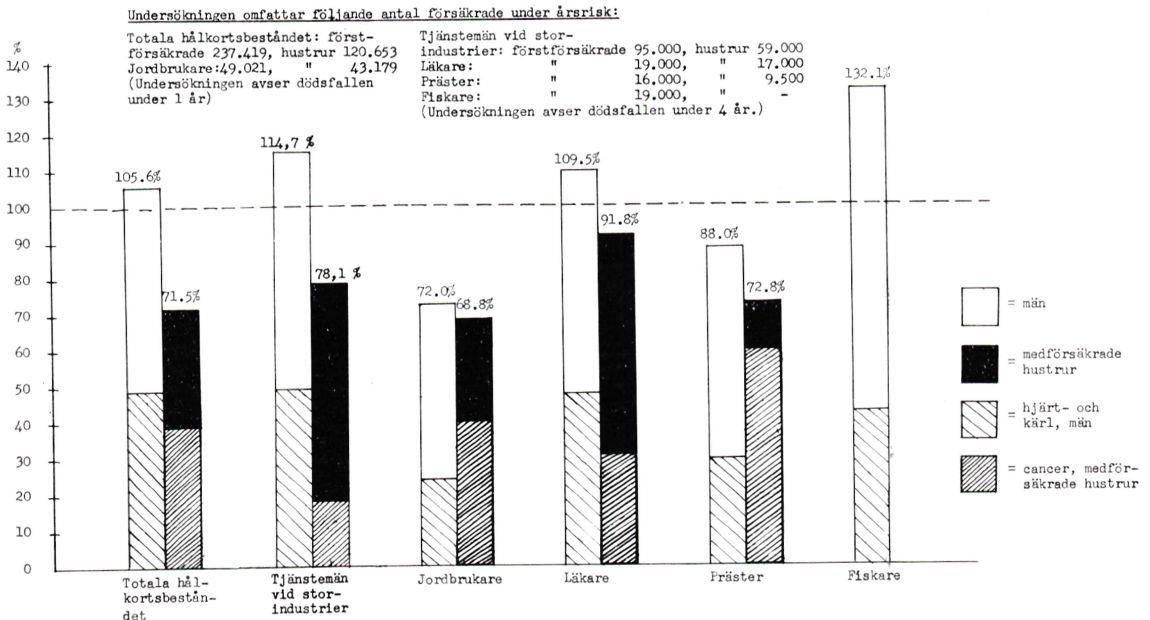


Fig. 3. Verkligt antal dödsfall inom olika yrkeskategorier jämfört med beräknat antal dödsfall (= 100 %). Förenade Livs hálkortsbestånd. Åldersgrupp 41—55 år.

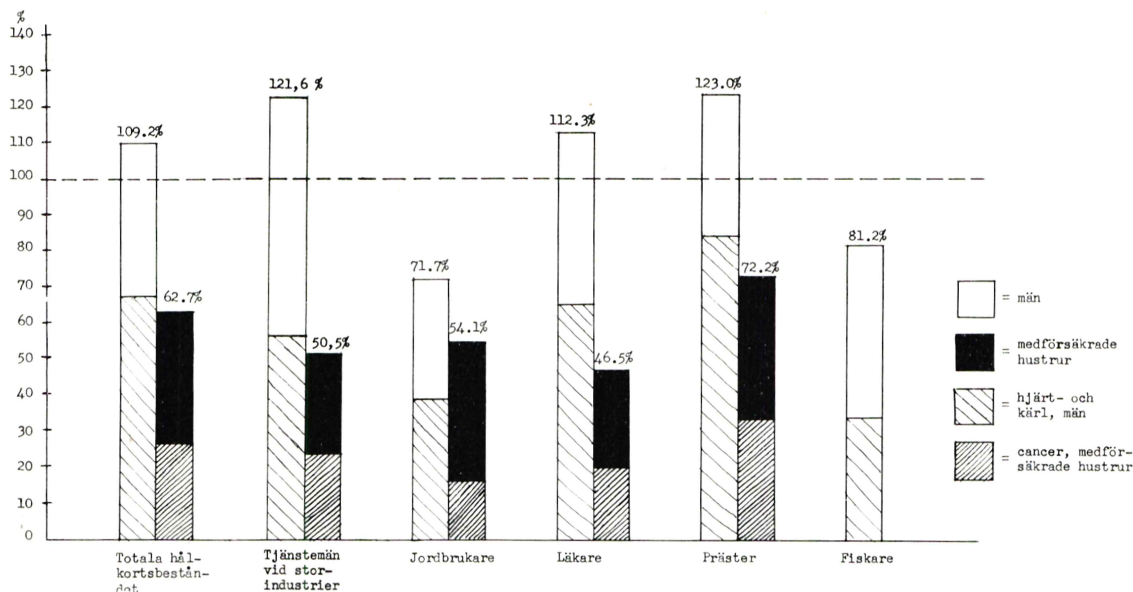


Fig. 4. Verkligt antal dödsfall inom olika yrkeskategorier jämfört med beräknat antal dödsfall (= 100 %). Förenade Livs hálkortsbestånd. Åldersgrupp 56 år och äldre.

TABELL 1. Procentuell fördelning av antalet dödsfall på dödsorsaker för olika yrkeskategorier resp. Förenade Livs hálkortsbestånd. Jämförelsen omfattar dels förstförsäkrade dels medförsäkrade hustrur inom olika åldersklasser. F = förstförsäkrade, H = medförsäkrade hustrur.

Åldersgruppen 41—55 år.

Kategori	Hjärt- o kärl		Cancer		Olycksfall		Själv mord		Övriga	
	F	H	F	H	F	H	F	H	F	H
Hálkortsbestånd	45,7	22,8	21,6	53,5	5,8	0,9	10,4	6,1	16,5	16,7
Tjm vid vissa storindustrier	42,5	20,0	22,6	35,6	6,9	4,4	7,5	6,7	20,5	33,3
Jordbrukare	32,8	30,0	21,9	57,5	14,1	—	12,4	—	18,8	12,5
Läkare	43,3	22,2	16,7	33,3	3,3	—	16,7	22,2	20,0	22,3
Präster	33,3	9,1	37,0	81,8	3,7	—	7,4	9,1	18,6	—
Fiskare	32,1	—	39,3	—	14,3	—	7,2	—	7,1	—

Åldersgruppen 56 år och äldre

Kategori	Hjärt- o kärl		Cancer		Olycksfall		Själv mord		Övriga	
	F	H	F	H	F	H	F	H	F	H
Hálkortsbestånd	61,3	33,9	21,7	41,7	2,8	1,8	2,2	1,8	12,0	20,8
Tjm vid vissa storindustrier	51,9	46,0	26,5	45,9	1,7	2,7	1,1	—	18,8	5,4
Jordbrukare	53,5	49,2	25,0	29,2	4,1	1,6	2,1	—	15,3	20,0
Läkare	57,9	28,6	23,7	42,9	1,3	—	1,3	4,8	15,8	23,7
Präster	68,2	34,6	19,3	46,2	1,1	3,8	—	—	11,4	15,4
Fiskare	41,2	—	29,4	—	7,8	—	3,9	—	17,7	—

fatta 4 år, fr. o. m. 1960 t. o. m. 1963. Försäkrade i åldern 40 år och yngre har helt utesluts och de övriga har uppdelats i två grupper, 41—55 år, *fig. 3* och 56 år och äldre, *fig. 4*. Det kan anmärkas att antalet försäkrade äldre än 65 år är synnerligen ringa.

Vid närmare studium av *fig. 3*, åldersgruppen 41—55 år, finner man att för manliga försäkrade överstiger antalet inträffade dödsfall det beräknade antalet för grupperna omfattande det totala hålkortsbeståndet, samt för tjänstemän i storindustrier, för läkare och alldeles särskilt för fiskare. I den sistnämnda kategorien förekommer ej hustruförsäkring. Som synes varierar dödligheten bland männen mellan olika yrkesgrupper förhållandevis mycket under det att hustrudödligheten är mer konstant. Det är endast läkarhustrurna som visar avvikelse. Det torde observeras att dödligheten är särskilt låg för jordbrukare och präster under det att den för tjänstemän i storindustrier och läkare är mer överensstämmande med hålkortsbeståndets, som kan betraktas som ett medelvärde. Gruppen fiskare visar däremot en stor överdödlighet beroende på stor olycksfallsfrekvens. Betr. hustrurna torde observeras den ringa dödligheten i cancer för gruppen tjänstemän i storindustrier ävensom den höga dödligheten i samma sjukdom bland prästhustrurna.

Fig. 4 avser motsvarande grupper av försäkrade äldre än 55 år.

Betr. förstförsäkrade torde observeras den ökade dödligheten hos präster och den minskade dödligheten bland fiskarna vid jämförelse med yngre grupper, *fig. 3*. För hela hålkortsbeståndet såväl som för övriga kategorier föreligger ej större avvikelser. Det framgår vidare att antalet dödsfall i hjärt- och kärlsjukdomar är särskilt stort bland prästerna i åldern 56 år och äldre. Den relativt sett högre dödligheten för läkare, tjänstemän vid vissa storindustrier och präster i högre ålder kommer att bli föremål för en närmare analys.

Med avseende på övriga dödsorsaker kan nämnas att självmordsfrekvensen synes högst bland yngre läkare och deras hustrur och lägst eller rent av obefintlig bland äldre präster och deras hustrur. Antalet självmord är synnerligen ringa i åldersgruppen 56 år och äldre. Antalet dödsfall genom olycksfall är stort inom de mer riskbetonade yrkena såsom jordbrukare och särskilt fiskare, medan det däremot är lågt bland exempelvis läkare och präster, samt lågt för hustrur inom flertalet kategorier.

Föreliggande siffror läggs fram för att demonstrera hur man kan använda livförsäkringsstatistik för att belysa dödligheten i vissa sjukdomar inom olika yrkeskategorier. Med ökande antal individer inom grupplivbeståndet och längre observationstid kommer dessa siffror att bli mera signifikativa och bör kunna användas som bas för studier av omgivningsförhållande av betydelse för dödlighet och sjukdomsutveckling.

GOTLANDS GARNET

av 100 % ren ull
för stickning och vävning

Begär prover och offerter

Gotlands Ylle AB
Visby - Tel. 139 60